

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารตามแนวคิด องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเปรียบเทียบสภาพ การบริหารตามแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้จำแนกตามขนาดสถานศึกษา 2) เสนอแนวทาง การบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาองค์ความรู้ทางการบริหาร การศึกษาเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในบริบทของสังคมไทย นอกจากนี้ผู้บริหาร สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดยังสามารถนำข้อมูลไปวางแผนและกำหนดเป็นนโยบาย ในการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลสำเร็จต่อการจัดการศึกษา ให้ทันยุคของการเปลี่ยนแปลงในสังคมฐานความรู้ (Knowledge Based Society)

สำหรับวิธีดำเนินการวิจัยนั้น ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ใน รูปแบบการผสมอย่างเป็นตัวหลักและตัวรอง (Dominant-Less Domonant Designs) เพื่อตอบคำถาม และวัตถุประสงค์การวิจัยเดียวกัน (ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกุล และสุภาพ ฉัตรภรณ์, 2549) โดยให้ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นตัวหลัก และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่เป็นพหุกรณีศึกษา (Multi-Case Studies) เป็นตัวรอง ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัย เชิงคุณภาพจะนำไปอธิบายเสริมและเพิ่มขยายความประกอบกับผลการศึกษาจากการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการทำวิจัย

การศึกษาในระยะที่ 1 นี้เป็นการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากหนังสือ เอกสาร ตำรา วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ สถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์เอกสารเพื่อกำหนดเป็น

กรอบแนวคิดในการวิจัยซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบ 5 ด้านคือ องค์ประกอบด้านองค์การ องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำ องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ องค์ประกอบด้านการจัดการความรู้ และ องค์ประกอบด้านเทคโนโลยี ที่เป็นผลจากการศึกษาของสุรพงศ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์ (2547)

ระยะที่ 2 การดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

2.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษครั้งนี้ คือสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 595 แห่ง โดยเป็นสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 397 แห่ง จังหวัดสมุทรปราการจำนวน 60 แห่ง จังหวัดนนทบุรีจำนวน 53 แห่ง จังหวัดปทุมธานีจำนวน 43 แห่ง จังหวัดนครปฐมจำนวน 29 แห่ง และจังหวัดสมุทรสาครจำนวน 13 แห่ง และผู้วิจัยแบ่งสถานศึกษาออกเป็น 3 ขนาด คือขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่โดยพิจารณาจากจำนวนนักเรียนในปีการศึกษา 2549 ของสถานศึกษาแต่ละแห่ง และใช้เกณฑ์การแบ่งขนาดสถานศึกษาของกองนโยบายและแผน สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เพื่อศึกษาสภาพการบริหารตามแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน หลังจากการใช้เกณฑ์ในการแบ่งดังกล่าว ทำให้ได้สถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 261 แห่ง สถานศึกษาขนาดกลางจำนวน 138 แห่ง และสถานศึกษาขนาดใหญ่จำนวน 196 แห่ง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งแบ่งตามจังหวัดและคำนวณสัดส่วนการสุ่ม (Sampling Proportion) ตามขนาดของสถานศึกษา เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละขนาด แล้วจึงสุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาแต่ละขนาดด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 105 สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 57 แห่ง และสถานศึกษาขนาดใหญ่จำนวน 80 แห่ง รวมเป็น 242 แห่ง

ผู้ให้ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ๆ ละ 1 คน ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา ๆ ละ 1 คน และครู สถานศึกษาละ 2 คน รวมเป็นสถานศึกษาละ 4 คน โดยผู้ให้ข้อมูล

ของสถานศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 105 คน ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 105 คน ครูจำนวน 210 คน ผู้ให้ข้อมูลของสถานศึกษานขนาดกลาง ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 57 คน ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 57 คน ครูจำนวน 114 คน และผู้ให้ข้อมูลของสถานศึกษานขนาดใหญ่ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 80 คน ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 80 คน ครูจำนวน 160 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถามจากสถานศึกษาทั้ง 3 ขนาด จำนวน 968 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ จำนวน 65 ข้อ และเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scales) 5 ระดับ มีการจัดเรียงเนื้อหาและข้อคำถามตามลำดับขององค์ประกอบ

2.3 การสร้างเครื่องมือและการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามโดยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาจากเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามของสุรพงศ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์ (2547) ให้สอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทดลองใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 32 คน จากสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 8 แห่งที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำแบบสอบถามนั้นมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของ Cronbach's Alpha Coefficient ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .9950

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาพร้อมหนังสือแนะนำตัวทางไปรษณีย์ พร้อมแนบซองให้ผู้ให้ข้อมูลส่งกลับถึงยังผู้วิจัยโดยตรงตามที่อยู่ที่ระบุไว้หน้าซอง ในระหว่างเดือน สิงหาคม ถึงเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2549

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ในการจัดกระทำข้อมูลและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย ($\text{Mean} = \bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\text{Standard Deviation} = \text{S.D.}$) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และ กรณีที่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบด้วยวิธี LSD (Fisher's Least Significant Difference)

ระยะที่ 3 การดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

ในระยะที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาภาคสนาม

เป็นการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลมาเสริมเพื่อขยายความและเพิ่มความลึกของข้อมูลที่ได้จากผลการศึกษาเชิงปริมาณในระยะที่ 2 ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาได้อย่างลึกซึ้งและเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเป็นพหุกรณีศึกษา (Multi-Case Studies) ซึ่งเป็นการใช้กรณีศึกษา (Case) เพื่อศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งและเลือกกรณีศึกษาที่มีหลายลักษณะ (Yin, 1984) โดยการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 3 แห่งและมีวิธีการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและพหุกรณีที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล จำนวน 595 แห่ง และผู้วิจัยเลือกสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ขนาดละ 1 แห่ง เพื่อเป็นพหุกรณีศึกษาโดยพิจารณาจากสถานศึกษาที่มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับมากที่เป็นผลมาจากการ

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ อีกทั้งยังพิจารณาร่วมกับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาในด้านอื่น ๆ เช่น การมีชื่อเสียง เกียรติคุณ และรางวัลที่ได้รับ

3.2 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) แบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบบันทึกการสังเกต อย่างละ 1 ฉบับ

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองเป็นหลักในระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) คือ ผู้บริหาร จำนวน 2 คน ผู้ช่วยผู้บริหาร จำนวน 6 คน และครู จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสาร การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) และไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยสนทนาแบบเปิดกว้าง (open interview) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) หลังจากรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบเพื่อหาความน่าเชื่อถือของข้อมูล และตรวจสอบความครบถ้วนและคุณภาพของข้อมูล ด้วยวิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูล ด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล และการตรวจสอบต่างทฤษฎี/แนวคิด

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อมูลที่ได้จากเอกสาร และใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปสำหรับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์ โดยการใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytical Induction) การวิเคราะห์โดยจำแนกชนิดของข้อมูล (Typological Analysis) การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (Content Comparison)

3.5 การสังเคราะห์ผลการศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์ผลการศึกษาโดยนำข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณและข้อค้นพบการวิจัยเชิงคุณภาพทั้ง 2 ส่วนมาสังเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นข้อความรู้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ตามเกณฑ์การยอมรับข้อค้นพบทั้ง 2 ส่วนให้เป็นผลการสังเคราะห์ (เก็จกนก เอื้อวงศ์, 2546) ดังนี้ 1) ข้อค้นพบจากทั้ง 2 ส่วนที่ตรงกันหรือมีความเชื่อมโยง สามารถอธิบายเชิงสาเหตุต่อกันได้ 2) ข้อค้นพบจากผลการศึกษาเชิงปริมาณในแต่ละองค์ประกอบที่ระบุว่าสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แม้ข้อค้นพบเชิงคุณภาพไม่ได้ระบุไว้ 3) ข้อค้นพบจากการศึกษาเชิงคุณภาพที่มีข้อมูลหลักฐานปรากฏชัดเจน แม้ข้อค้นพบเชิงปริมาณไม่ได้ระบุไว้

ตอนที่ 2 การร่างแนวทางการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
ของสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป็นการศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยได้ร่างและออกแบบส่วนประกอบของแนวทางการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้สาระสำคัญที่เป็นผลจากการสังเคราะห์ข้อค้นพบเชิงปริมาณ และข้อค้นพบเชิงคุณภาพ รวมทั้งนำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ในองค์ประกอบด้านองค์กร ด้านภาวะผู้นำ ด้านการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านเทคโนโลยี มาบูรณาการและนำเสนอเป็นร่างแนวทางการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 การเสนอแนวทางการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
ของสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสมบูรณ์

เป็นการนำแนวทางดังกล่าวไปสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญทางด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้มีความรู้ มีผลงานและมีประสบการณ์ด้านการบริหารและด้านการพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ แล้วจึงนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากแบบประเมินดังกล่าวมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

และสรุปผลเป็นแนวทางการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับสมบูรณ์ต่อไป

ระยะที่ 4: เขียนรายงานและเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาที่ได้รับจากการวิจัยระยะที่ 1 – 3 มาดำเนินการเขียนและเสนอผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลและนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. สภาพการบริหารตามแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเปรียบเทียบสภาพการบริหารตามแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ในประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยโดยแบ่งเป็น 4 ข้อ ดังนี้

1.1 สถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบพบว่า สถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบด้านภาวะผู้นำ สถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับการปฏิบัติอยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือ องค์ประกอบด้านองค์กร องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ องค์ประกอบด้านการจัดการความรู้ และองค์ประกอบด้านเทคโนโลยีตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในแต่ละรายการผลการวิจัยก็พบเช่นเดียวกันว่า สถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกรายการ

1.2 เมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารตามแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับมากทุกขนาด โดยสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในอันดับ

สูงสุด รองลงมาคือ สถานศึกษาเอกชน ขนาดกลาง และสถานศึกษาเอกชนขนาดเล็กตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำนั้นเป็นองค์ประกอบที่สถานศึกษาเอกชนทุกขนาด มีการปฏิบัติอยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือ องค์ประกอบด้านองค์การ และองค์ประกอบ ที่สถานศึกษาเอกชนทั้ง 3 ขนาดมีการปฏิบัติอยู่ในอันดับต่ำสุดคือ องค์ประกอบด้านเทคโนโลยี

1.3 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตาม แนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษา เอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 3 ขนาดมีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ในองค์ประกอบด้านองค์การ องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำ องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ องค์ประกอบด้านการจัดการความรู้ และองค์ประกอบด้านเทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อนำค่าเฉลี่ยของประเด็นคำถามซึ่งมีทั้งหมด 65 รายการ มาวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัยพบว่า มีเพียงหนึ่งรายการเท่านั้นที่สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่มีระดับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน รายการดังกล่าวคือ “โครงสร้างของ สถานศึกษามีลักษณะเป็นแนวราบมีช่วงชั้นการบังคับบัญชาน้อย” สำหรับรายการอื่น ๆ อีก 64 รายการนั้นพบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีระดับการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ และเมื่อผู้วิจัยทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มเป็นรายคู่ ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่มีระดับการปฏิบัติแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่จะมีเพียงบางรายการในองค์ประกอบด้านการจัดการความรู้และ องค์ประกอบด้านเทคโนโลยีที่พบว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่มี ระดับการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับสถานศึกษาขนาดใหญ่

1.4 จากการสังเคราะห์ข้อค้นพบเชิงปริมาณและข้อค้นพบเชิงคุณภาพ สามารถสรุป ผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละองค์ประกอบได้ดังนี้

องค์ประกอบด้านองค์การ

ในองค์ประกอบด้านองค์การพบว่า สถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโครงสร้างการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และข้อค้นพบเชิงคุณภาพ ยังชี้ให้เห็นเพิ่มเติมอีกว่า สถานศึกษามีโครงสร้างที่เน้นการกระจายอำนาจและมีการเสริมสร้าง

พลังอำนาจ (empowerment) โดยมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบและกำหนดบทบาทหน้าที่ให้กับบุคลากรอย่างชัดเจน อีกทั้งยังส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการตนเองซึ่งทำให้บุคลากรมีอิสระในการตัดสินใจและมีความสะดวกในการติดต่อสื่อสารและดำเนินงาน สำหรับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษานั้นพบว่าให้ความสำคัญกับผู้เรียนและการเรียนรู้ ตลอดจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง นอกจากนี้ สถานศึกษายังมีวัฒนธรรมในการทำงานที่เน้นการปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยสถานศึกษาได้นำหลักการบริหาร PDCA มาใช้ในการบริหารจัดการ อีกทั้งมีการสร้างค่านิยมการทำงานร่วมกันเป็นทีม มีการระดมพลังสมองและสร้างบรรยากาศเปิดในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยิ่งไปกว่านั้น ผู้บริหารสถานศึกษายังมีส่วนสำคัญในการสร้างบรรยากาศภายในสถานศึกษาที่ทำให้บุคลากรต้องมีการตื่นตัวเพื่อการเรียนรู้และคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่อยู่เสมอ โดยผู้บริหารสร้างโอกาสในการเรียนรู้ด้วยการให้เวลาแก่บุคลากรและทีมงานในการเรียนรู้สิ่งใหม่ควบคู่ไปกับสร้างการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในทุกส่วนทุกระบบย่อยของสถานศึกษา รวมทั้งสร้างให้เป็นนิสัยและทำให้บุคลากรรู้สึกว่าการเรียนรู้นั้นเป็นส่วนหนึ่งของงาน นอกจากนี้ สถานศึกษายังได้กำหนดให้การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเป็นภารกิจหลักภารกิจหนึ่งของสถานศึกษา อีกทั้งยังมีการส่งเสริมให้ครูได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงาน มีการสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาเพื่อให้ครูและนักเรียนได้ค้นหาวิธีการที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง (Learning How to Learn) อย่างไรก็ตาม ข้อค้นพบเชิงคุณภาพยังพบรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับอุปสรรคในการใช้เวลาในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอกสำหรับบุคลากรของสถานศึกษาขนาดเล็ก

องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำ

ในองค์ประกอบด้านภาวะผู้นำพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีพฤติกรรมการบริหารเป็นไปตามแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ และที่เห็นอย่างชัดเจนจากกรณีศึกษาคือ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีจิตสำนึกของความเร่งด่วนในการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป มีความรู้ มีความสามารถให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาให้กับบุคลากรได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ พฤติกรรมที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้บริหารคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการปลุกเร้าให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้ แสดงความคิดริเริ่มและพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศ รวมทั้งได้จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาและสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา

องค์ประกอบด้านการเรียนรู้

ในองค์ประกอบด้านการเรียนรู้พบว่า สถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการส่งเสริมให้บุคลากรมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในทุกระดับและอย่างสม่ำเสมอ โดยบุคลากรส่วนใหญ่มีโอกาสเรียนรู้ในระดับบุคคล ข้อค้นพบที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ค่านิยมการทำงานเป็นทีมและบรรยากาศที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรมีผลทำให้การเรียนรู้ในระดับอื่นๆ เป็นไปอย่างสะดวก นอกจากนี้ สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังส่งเสริมให้บุคลากรใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ใช้การปฏิบัติงานเป็นวิธีการเรียนรู้หรือที่เรียกว่าการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action Learning) การเรียนรู้เพื่อการปรับเปลี่ยน (Adaptive Learning) การเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ (Learning how to Learn) และการเรียนรู้จากการคาดการณ์อนาคตหรือการใช้การวางแผนเป็น การเรียนรู้ อีกทั้งยังส่งเสริมให้บุคลากรมีทักษะการทำงานและเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมและมีวินัยในการเรียนรู้

องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้

ในองค์ประกอบด้านการจัดการความรู้พบว่า สถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้โอกาสและเวลากับบุคลากรในการแสวงหาความรู้ ตลอดจนส่งเสริมบุคลากรให้ใช้วิธีการแสวงหาความรู้ที่หลากหลายทั้งจากแหล่งเรียนรู้ภายในและแหล่งเรียนรู้ภายนอก รวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้ใหม่ๆ โดยใช้เทคโนโลยี ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ได้ถูกรวบรวมและนำไปสร้างเป็นความรู้ใหม่โดยใช้วิธีการสร้างความรู้ที่หลากหลาย ซึ่งข้อค้นพบเชิงคุณภาพยังแสดงให้เห็นว่า กรณีศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระยะเริ่มต้นเท่านั้น อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้ส่งเสริมให้บุคลากรและทีมงานในสถานศึกษานำความรู้ที่ได้มาใช้อย่างประโยชน์ในการปฏิบัติงาน และความรู้เหล่านั้นได้มีการถ่ายทอดผ่านช่องทางการสื่อสารภายใต้การสร้างบรรยากาศเปิด นอกจากนี้ บุคลากรเองยังได้รับการกระตุ้นให้มีการแบ่งปันความรู้ภายในสถานศึกษาโดยเป็นการถ่ายทอดความรู้แบบตั้งใจและการถ่ายทอดความรู้แบบไม่ตั้งใจ สำหรับการจัดเก็บความรู้พบว่า ความรู้ส่วนใหญ่จะถูกจัดเก็บในรูปแบบของเอกสารมากกว่าการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

องค์ประกอบด้านเทคโนโลยี

ในองค์ประกอบด้านเทคโนโลยีพบว่า สถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดหาและปรับปรุงเทคโนโลยีให้เพียงพอและเหมาะสมกับการนำไปใช้ ข้อค้นพบเชิงคุณภาพยังพบอุปสรรคเกี่ยวกับความพร้อมของบุคลากรและการใช้งบประมาณของสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน

2. แนวทางการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวทางการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเอกสารที่ประกอบด้วยข้อความ แผนภาพ พร้อมทั้งคำอธิบายที่ครอบคลุมสาระสำคัญ 4 ส่วนคือ

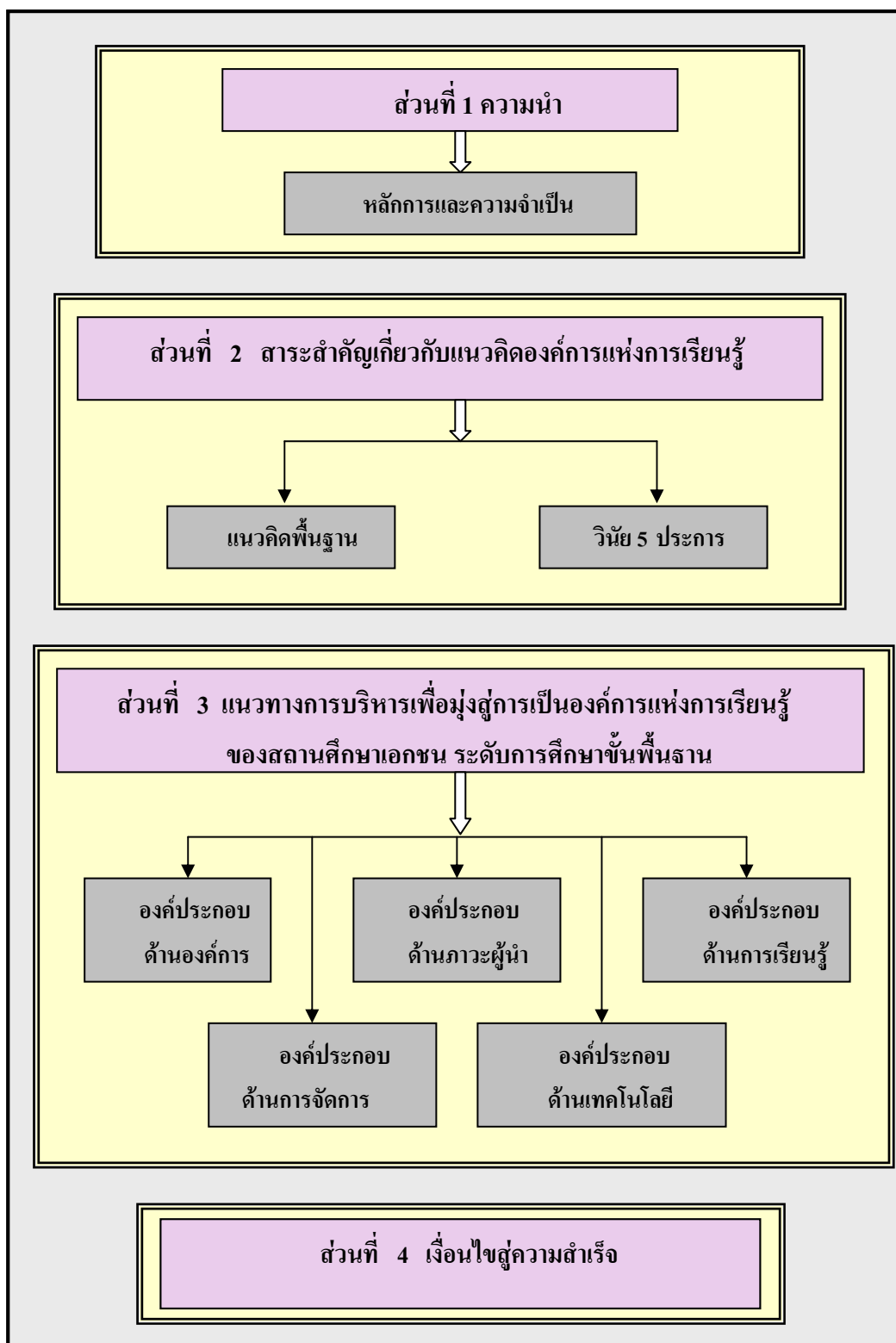
ส่วนที่ 1 ความนำ

ส่วนที่ 2 สาระสำคัญเกี่ยวกับแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้

ส่วนที่ 3 แนวทางการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ส่วนที่ 4 เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ

ดังแสดงรายละเอียดในภาพที่ 17

ภาพที่ 17 แนวทางการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สาระสำคัญทั้ง 4 ส่วนดังกล่าวมีการอธิบายที่มีเนื้อหาโดยสรุปในประเด็นดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ความนำ

เป็นการอธิบายให้เห็นถึงหลักการและความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้เป็นวิธีการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการคิดค้นหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อสร้างความสำเร็จและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาในโลกยุคสังคมฐานความรู้ (Knowledge-Based Society)

ส่วนที่ 2 สาระสำคัญเกี่ยวกับแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้

เป็นการอธิบายเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ ทั้งในส่วนของความเป็นมา แนวคิดพื้นฐานซึ่งหมายถึงวินัยในการเรียนรู้ (The Fifth Discipline) ที่เป็นหัวใจของการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ ตลอดจนประโยชน์ของการนำแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ไปใช้ในการบริหารจัดการองค์การ

ส่วนที่ 3 แนวทางการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป็นการอธิบายถึงบทบาทและความจำเป็นที่สถานศึกษาเอกชนต้องมีการปรับแนวทางการบริหารจัดการให้เหมาะสมเพื่อนำไปสู่บรรยากาศการบริหารงานตามแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ อีกทั้งยังมีการแนะนำอย่างละเอียดถึงแนวทางในการปรับเปลี่ยนทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาพร้อมทั้งเสนอให้เห็นภาพของกลไกในการขับเคลื่อนสถานศึกษาเอกชนเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านองค์การ องค์ประกอบด้านผู้นำ องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ องค์ประกอบด้านการจัดการความรู้ และองค์ประกอบด้านเทคโนโลยี

ส่วนที่ 4 เจาะลึกสู่ความสำเร็จ

เป็นการอธิบายเพิ่มเติมถึงเงื่อนไขที่สถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรให้ความสำคัญและนำไปปฏิบัติเพื่อให้การบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ประสบ

ความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเงื่อนไขสู่ความสำเร็จดังกล่าวประกอบด้วย 1) ความมุ่งมั่นในการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา 2) การสำรวจความพร้อมเพื่อนำมาวางแผนการปฏิบัติงานไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 3) การปรับเปลี่ยนวิถีคิด ค่านิยมทัศนคติและพฤติกรรมการทำงานของบุคลากร 4) การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาปัจจัยทางการบริหารทั้งในส่วนขององค์กรและบุคลากร 5) การปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากร 6) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างกลยุทธ์ใหม่ ๆ เพื่อการเรียนรู้ 7) การสร้างแรงจูงใจเพื่อกระตุ้นให้บุคลากรเกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ และ 8) การจัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

อนึ่ง ในการนำแนวทางการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ นั้น สิ่งสำคัญที่สุดคือ สถานศึกษาเอกชนจำเป็นต้องมีการพัฒนาทุกส่วนที่เกี่ยวข้องไปพร้อม ๆ กัน ตลอดจนต้องมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สถานศึกษาเอกชนจึงจะเดินทางไปสู่เป้าหมายของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ข้อค้นพบที่ผู้วิจัยใช้เป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกขนาดมีระดับการปฏิบัติตามแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ในองค์ประกอบด้านภาวะผู้นำอยู่ในอันดับสูงสุด ย่อมแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ตระหนักถึงความจำเป็นของการปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารให้ทันกับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความชัดเจนเกี่ยวกับแนวคิด “องค์กรแห่งการเรียนรู้” กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจึงควรมีนโยบายให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษากำหนดแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารไว้ในหลักสูตรพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารรวมทั้งพัฒนาทักษะที่สำคัญและจำเป็น เช่น การบริหารจัดการความรู้ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ จัดให้มีการอบรม สัมมนาผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในระดับ

ต่าง ๆ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมสถานศึกษาของตนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีโอกาสและเวลาในการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การศึกษาดูงาน การอบรม ซึ่งการเรียนรู้ด้วยวิธีการเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานในสถานศึกษา อีกทั้งยังเป็นสิ่งจำเป็นในองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพราะโปรแกรมการศึกษาดูงานหรือการฝึกอบรมที่เป็นทางการจะช่วยให้บุคคลได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและจากประสบการณ์ของผู้อื่น ได้เป็นอย่างดี แต่ปัจจุบันสถานศึกษาเอกชนมักพบปัญหาในเรื่องค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการสนับสนุนให้บุคลากรศึกษาดูงาน หรือเข้ารับการฝึกอบรม เพราะโดยส่วนใหญ่การฝึกอบรมที่จัดขึ้นมักจะจัดโดยหน่วยงานภายนอกที่ต้องใช้ค่าใช้จ่ายจำนวนมาก และการศึกษาดูงานหรือการฝึกอบรมที่จัดโดยหน่วยงานต้นสังกัดนั้นพบว่ามีน้อยมาก ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนควรมีนโยบายสนับสนุนให้บุคลากรมีโอกาสศึกษาดูงาน และเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาเอกชน

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานบางขนาดมีการปฏิบัติในเรื่องการจัดเก็บความรู้แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ที่สถานศึกษาเอกชนบางแห่งยังขาดความตระหนักถึงความสำคัญหรือขาดความเข้าใจในการบริหารจัดการความรู้ว่าเป็นสิ่งที่จะช่วยให้บุคลากรของสถานศึกษามีกระบวนการในการสรรหาความรู้ที่ถูกต้อง อีกทั้งยังช่วยให้มีการแบ่งปันความรู้ที่เหมาะสมซึ่งสามารถนำไปใช้สนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ในยุคสังคมฐานความรู้ ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนควรกำหนดเป็นนโยบายหรือเป็นกลยุทธ์ให้สถานศึกษาเอกชนต้องมีการบริหารจัดการความรู้ในสถานศึกษา นอกจากนี้ สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ควรกำหนดตัวชี้วัดเกี่ยวกับการบริหารจัดการความรู้ไว้ในเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินคุณภาพการศึกษาจึงจะช่วยให้การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า องค์ประกอบด้านเทคโนโลยีเป็นองค์ประกอบที่สถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับการปฏิบัติต่ำกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการจัดเก็บความรู้และจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรยังขาดทักษะในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจึงควรมีนโยบายในการเสริมสร้างให้บุคลากรมีทักษะในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือจัดการอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ เผยแพร่ความรู้ การจัดการความรู้ และจัดทำข้อมูลสารสนเทศ

ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละขนาด มีสภาพการบริหารตามแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวอาจเกิดขึ้นจากพฤติกรรมของบุคลากรภายในสถานศึกษาที่นับว่าเป็นรากฐานที่สำคัญของการนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเข้าใจในคุณสมบัติส่วนบุคคลของบุคลากร โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาพฤติกรรมของแต่ละบุคคลและให้ความสนใจกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เช่น การสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้างแรงจูงใจ การสร้างความผูกพัน เป็นต้น เพราะบุคคลที่มีการรับรู้แตกต่างกันก็จะทำให้มีพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปด้วย

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละขนาดมีสภาพการบริหารตามแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็กมีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ต่ำกว่าสถานศึกษาขนาดอื่นๆ แสดงให้เห็นว่า ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ จำเป็นต้องคำนึงถึงความพร้อมทางด้านปัจจัยที่ใช้ในการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ เช่น คน เงิน อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น แม้ว่าความพร้อมในประเด็นดังกล่าวจะเป็นเพียงส่วนหนึ่งในการนำไปบริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ก็ตาม ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารควรใช้รูปแบบและวิธีการบริหารที่แตกต่างกันในสภาพที่ไม่เหมือนกันโดย

ดำเนินการให้สอดคล้องกับปัจจัยที่ใช้ในการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เท่าที่เป็นไปตามบริบทของสถานศึกษา แม้ว่าความแตกต่างนั้นอาจเกิดขึ้นจากขนาดของสถานศึกษา

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกรณีศึกษา ทั้ง 3 แห่ง ได้ใช้การเรียนรู้และความรู้ในการสร้างความสำเร็จให้กับสถานศึกษา อีกทั้งยังส่งเสริมให้มีการเรียนรู้เกิดขึ้นในหลาย ๆ ระดับ ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม ระดับทีม ระดับสถานศึกษา และระหว่างสถานศึกษา อีกทั้งยังมีรูปแบบการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์หรือวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไปซึ่งเป็นไปตามแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นสถานศึกษาเอกชนที่จะนำแนวทางการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีการใช้วิธีการเรียนรู้หลายรูปแบบ ในทุก ๆ ระดับอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มสมรรถนะและเสริมสร้างขีดความสามารถในการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงานให้กับบุคลากร และเพื่อให้การเรียนรู้ของบุคลากรแต่ละคนเป็นไปอย่างมีระบบ สถานศึกษาควรมีการจัดทำแผนในการพัฒนาบุคลากรเป็นรายบุคคล

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร เช่น การเป็นแบบอย่างที่ดีของ “บุคคลเรียนรู้” การเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีจิตสำนึกของการเปลี่ยนแปลง การเป็นผู้มีความสามารถในการปลุกเร้าให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นล้วนมีผลหรือก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนั้น ควรมีการวิเคราะห์ว่าพฤติกรรมการบริหารใดที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

2. การที่ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดอื่นๆ ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ว่าปัจจัยทางการบริหารใดมีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยมาพิจารณาหาแนวทางในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ขนาดเล็ก

3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีขอบเขตการวิจัยเฉพาะสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ดังนั้นในครั้งต่อไปควรมีการขยายขอบเขตการวิจัยให้กว้างขึ้น หรืออาจทำการวิจัยในระดับการศึกษาอื่นๆ

4. ควรมีการเปรียบเทียบสภาพการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาของรัฐ กับสถานศึกษาของเอกชน และศึกษาประสิทธิผลของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาทั้ง 2 ประเภท ทั้งนี้ เพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ให้จงได้

5. ผู้วิจัยได้นำสาระสำคัญที่เป็นผลจากการสังเคราะห์การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ รวมทั้งหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรแห่งการเรียนรู้มาบูรณาการและกำหนดเป็นแนวทางการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น ควรมีการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปทำการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ทั้งนี้ เพื่อเป็นการติดตามผลของการนำแนวทางการบริหารเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ไปสู่ปฏิบัติ